

GARD SVEEN

OD AUTORA SEVERSKÉJ DETEKTÍVKY ROKU 2014

ROZBÚRENÁ KRV

premedia

premedia

GARD SVEEN

Z MŮRČINY PŘELOŽILA ZUZANA DEMJÁNOVÁ

ROZBŮRENÁ KRV

premedia

Edícia LABYRINT, 26. zväzok

582 SZA podporila vydanie tejto knihy

Gard Sveen:
ROZBŮRENÁ KRV

Prvé vydanie, www.premedia.sk

Blod i dans © Gard Sveen, 2016
First published by Vigmostad & Bjørke, Norway
Published by arrangement with Nordin Agency AB, Sweden
Slovak edition © Premedia Group, s.r.o.
Cover design © Dodo Dobrík
Translation © Zuzana Demjánová, 2017
ISBN 978-80-8159-469-4

Gard Sveen: Posledný pútnik

Gard Sveen predstavuje vo svojom oceňovanom debute (Severská detektívka roku) vyšetrovateľa Tommyho Bergmanna, ktorý sa snaží objaviť súvislosť medzi vraždou významného člena nórskeho odboja a nálezom troch kostier z druhej svetovej vojny.

Keď pomocnica v domácnosti prichádza k vile na Holmenkollene, hneď zistí, že niečo nie je v poriadku. Brána je otvorená, psa i jeho pána ktosi beštiálne zavraždil. Carl Oscar Krogh bol členom odboja počas nemeckej okupácie Nórska. To, čo nájdú policajti na mieste činu, prepojí vraždu s jeho vojnovou minulosťou.

Niekoľko týždňov predtým zastihne Tommyho Bergmanna v službe hlásenie o náleze ľudských pozostatkov v Nordmarke. Polícia vykope v lese tri kostry. Sú staré, pravdepodobne pochádzajú z čias vojny.

Svojhlavý vyšetrovateľ pátra po súvislosti medzi Kroghovou vraždou a objavenými kostrami. Lov na Kroghovho vraha sa stáva pretekmi s časom. Labyrint mýtov a lží vedie Tommyho Bergmanna späť do dní vojny, kde stopy rýchlo miznú.

Gard Sveen: Peklo je otvorené

Tommy Bergmann prichádza na miesto činu v osloskom byte, kde objavili zmasakrovanú mladú prostitútku. Zranenia, ktoré dievča utrhlo, sa znepokojivo podobajú na spôsob, akým svoje obeť v minulosti doriadil učiteľ Anders Rask. Ten sa k vraždám priznal a už roky sedí izolovaný na uzavretom oddelení psychiatickej nemocnice.

Matka jednej zo zavraždených je presvedčená, že bývalého učiteľa odsúdili nespravodlivo. Je to všetko len chorá fantázia, alebo sa Raskovi podarilo všetkých oklamať a nevraždil sám? Pri pátraní po pravde zabúdi Tommy Bergmann s kolegyňou Susanne Bechovou do najtemnejších labyrintov ľudskej duše, dostanú sa do pekla... ktoré sa otvorilo.

*Duša, čo blčí, krv, čo sa búri.
Kde som, Tommy?*

Dagbladet, 20. január 2005

Frank Krokhol, komentár

Zdá sa, že sa najrozsiahlejšie policajné vyšetrowanie modernej doby chýli ku koncu. Alebo... je to naozaj tak?

Dagbladet bol prvými novinami, ktoré si kládli otázku, do akej miery sa Anders Rask previnil. Začiatkom roku 1992 sa priznal ku vraždám šiestich mladých dievčat. Skutočne ich však zabil? Žiaľ, ukázalo sa, že náš predpoklad bol správny. Tesne pred Vianocami vyšlo najavo, že beštiálne zločiny spáchala Elisabeth Thorstensenová a Jon-Olav Farberg.

Elisabeth Thorstensenová vnikla pred sviatkami do bytu policajtky, ktorá sa podieľala na vyšetrowaní. Tvrdila jej, že Jon-Olav Farberg odmietol pokračovať v ich krvavom vyčíňaní. Vyhlásila, že ho zavraždila a pokúsila sa zbaviť mŕtvolu v spaľovacej peci. Jej priznanie zatiaľ neoverili. Údajné Farbergove pozostatky poslali do Inštitútu pre výskum DNA na identifikáciu, polícia však zrejme bude musieť ešte hodnú chvíľu čakať na odpoveď.

Osloská polícia sa očividne uspokojila s tým, ako sa veci majú, ale je otázne, či nebudú v blízkej budúcnosti spolu s orgánmi činnými v trestnom konaní čeliť ďalšiemu škandálu.

V deň, keď Elisabeth Thorstensenová údajne zavraždila Farberga, zmizla trinásťročná Amanda Viksveenová z Kolbotnu. Môže ísť o náhodu, ale zdroj blízky polícii informoval Dagbladet, že

nie všetci z osloského policajného oddelenia sú presvedčení, že Farberg je mŕtvy. Dalo by sa teda predpokladať, že v Amandinom zmiznutí má prsty Farberg. Zdá sa, že osloská polícia je úplne ochromená: pri pátraní po nezvestnom dievčati sa zasekli na mŕtvom bode a kritické hlasy, ktoré sa na oddelení ozývajú – ako sme počuli – umlčia. Nie je to nič nové: hľadajú, ako by sa chránili. Robia to však na úkor trinástročného dievčaťa a jej rodiny a z toho by sa riaditeľka osloskej polície a prokurátor nemali len tak bez všetkého vyvliecť.

Prvá časť

Pondelok, 11. apríl 2005

Spodným hákom ho trafil priamo do brady. Tommy Bergmann si spomínal len na bočný výpad a logo Euro Heis na žinenke. A na to, ako si uvedomil, že sa mu podlamujú nohy. Za chrbtom mu utíchli údery boxerských rukavíc do vriec.

„Do pekla, si v pohode?“

Zhora sa ozýval Bentov hlas. Zažmurkal, pod stropom viselo ventilačné potrubie. Tak nízko, až sa mu videlo, že ho rozpučí ako drvič odpadkov.

„Aký je dnes deň?“ spýtal sa ho Bent.

Jeden z trénerov zamieril do ringu.

„To ti môže byť úplne jedno...“ odvetil Tommy.

V Bentovom smiechu započul pohrdlivý podtón. *Ak sa Hege znovu čo i len dotkneš, zabijem ťa. Si si toho vedomý, však, Tommy?* povedal mu raz. A ak o tom Tommy niekedy pochyboval, teraz bol presvedčený, že to myslel vážne. Pokúsil sa pozviechať – bez šance.

„Musíš si dávať pozor, chlapče,“ upozornil ho tréner. Mal vyše sedemdesiat rokov a celkom výstižne mu hovorili Starec. „Boxuješ ako Rocky, nehľadiš napravo-naľavo. Kolkokrát ti to mám pripomínať?“

Bent so Starcom mu pomohli von z ringu. Bent je o hlavu nižší, pomyslel si Tommy. Ale ten potetovaný sviniar je rýchly a má inštinkt stafforda. To on navrhol, aby Tommy začal opäť boxovať. Keď Tommy hrával za oppsalské juniorské družstvo, raz do týždňa si šli zaboxovať. Páčilo sa mu to – boxoval aj v armáde, na policajnej

akadémii a aj neskôr, neprestal s tým ani počas prvých rokov na policajnom oddelení. Ale box vyžadoval bleskovú rýchlosť, a chlapi, čo väčšinu dňa presedeli na zadku a vyfajčili tridsať červených Princiek denne, to jednoducho nedali.

„Môžem ťa odviezť na pohotovosť,“ navrhol mu Bent. Usadili Tommyho na stoličku vedľa ringu. Spočinul pohľadom na dvoch, troch mladíkov, ktorí búšili do vriec na opačnom konci telocvične. Zo zrkadiel pozdĺž stien sa mu ešte viac krútila hlava, cítil sa ako v zrkadlovom bludisku v lunaparku a napadlo mu, že sa mu nikdy nepodarí nájsť cestu von.

Bent si čupol k nemu.

„Hej, počúvaj ma, sústreď sa,“ povedal mu.

Tommy si nevedel spomenúť, čo je dnes za deň, a ani len netušil, koľko by mohlo byť hodín. Do pekla, fakt je na tom tak zle? Chvíľu len nehybne sedel, zatvoril oči a dovolil Bentovi, aby mu sňal rukavice. V hlave mu tepalo a videlo sa mu, že mu brada už-už odpadne, no napokon si spomenul aspoň na jedno: je pondelok.

Vydýchol a oprel sa hlavou o stenu. Opatrne ju pritisol k betónu, chcel cítiť, že mu sedí pevne na pleciach.

„Si si istý, že ho netreba odviezť na pohotovosť?“ spýtal sa Bent trénera.

Starec odfrkol. „Ak pôjde spať až večer a nezačne grcať, tak bude v pohode.“

Mocne potľapkal Tommyho po pleci.

„Choď sa osprchovať,“ povedal mu Bent. „Počkám ťa pred šatňou. Musíš sa sústrediť, chlape. Box nie je pre rojkov.“

Tommy vstal a odsotil ho.

„Daj mi pokoj, do pekla,“ zanádal. Zamieril do šatne a pritom sa opieral o stenu.

Ak sa mi zachce ísť do pekla, tak mi v tom láskavo nebráň, pomyslel si a do dverí sa takmer zvalil. Údery boxerských rukavíc stíchli.

Tommy vykročil k umývadlám a sotva venoval pozornosť tomu, že zo sprch vyšiel jeden z mladých Pakistancov, s ktorými sa predtým

niekoľkokrát rozprával. Okolo pása mal omotaný uterák. Tommy sa oprel o umývadlo. Miestnosť okolo neho sa roztancovala, ako keď mal šesťnásť a vypil toho príliš veľa a príliš rýchlo. Hlavou sa buchol do umývadla. Akosi sa mu podarilo vzpriamiť, pretackal sa tých pár metrov k toaletám a vošiel do jednej kabínky bez toho, aby za sebou zavrel dvere.

Niekoľko minút sa skláňal nad záchodom a čakal, či sa nepovracia, ale žalúdok sa mu neprevrátil. Možno z toho vyviazol bez otrasu mozgu.

Alebo možno jednoducho žiaden mozog nemá. To bude asi naj-prijateľnejšie vysvetlenie.

„Daj mi pokoj,“ zavrčal, keď mladý Pakistanec od dverí nahlas zauvažoval, či je s ním všetko v poriadku.

„Ako sa volám?“ spýtal sa mladík.

Tommy sa takmer nedokázal otočiť.

„Ali,“ zamrmľal Tommy. „Zvládam to, nemusíš sa hrať na doktora.“

„Tuším ti zvoní mobil,“ upozornil ho Ali.

Tommy začul zo šatne známy vyzváňací tón.

„Už aj predtým zvonil. Niekoľkokrát.“

Tommy natiahol k Pakistancovi ruku: „Pomôž mi vstať.“

S rukou na Aliho pleci sa mu podarilo dostať do šatne. Vylovil mobil z vrečka na bunde a zviezol sa na lavičku.

„Tommy Bergmann?“ spýtal sa neznámy hlas z druhého konca linky.

„Áno,“ povedal Tommy, nevedel však, či to vyslovil dostatočne nahlas a či ho muž počul.

„Advokát Gundersen. Anders si to rozmyslel. Chce sa s vami stretnúť.“

„Kedy?“

„Dnes večer.“

Do pekla, to je úplná klasika, pomyslel si Tommy, ale zahryzol si do jazyka. O stretnutie s Andersom Raskom sa usiloval týždne, ale jeho advokátovi sa vždy darilo držať mu ho od tela. Ak sa tej šance vzdá, Gundersen mu ďalšiu nedá. Nikdy. A ak by sa dozvedel o stretnutí s Raskom Fredrik Reuter či niekto z jeho kolegov, tak

skončil, bol by z neho len ďalší Serpico, čo sa naháňa za pravdou. Na akúkoľvek kariéru v policajnom zbore by mohol zabudnúť.

Tommy zavrel oči a hlavou sa opatrne oprel o stenu. Zdalo sa mu, akoby mu múr uštedril ďalší úder.

„Návštevne hodiny sú od siedmej do ôsmej,“ informoval ho advokát. „Do zajtra by si to mohol rozmyslieť.“

2

Raz mu ktosi povedal, že Nesoddenský poloostrov je rovnako veľký ako Manhattan, ale keď sa Tommy Bergmann blížil k nesoddenským kopcom, pripomínalo mu len máločo z toho, čo videl, New York.

Sunnaaská nemocnica ležala na západnom brehu polostrova a zvyčajne bol odtiaľ pôsobivý výhľad na fjord a západné predmestie Osla. V ten večer však viseli nad Doliečovacím ústavom pre psychicky chorých ťažké mračná a viditeľnosť poklesla na sotva desať metrov.

Tommy vedel, že to nie je vhodný večer na stretnutie s Andersom Raskom. Príkre serpentiný v lese mu veľmi nepridali na chuti do života, ale jednoducho nemal na výber. Od Vianoc v tom bol sám: už len on veril tomu, že Jon-Olav Farberg stále žije a niekde väzni trinásťročnú Amandu Viksveenovú – alebo ju už zabil a zbavil sa jej tela.

Zapálil si cigaretu a keď odkladal zapaľovač do vrečka, ruka sa mu zatriasla. Pokúsil sa zaostriť na dokumenty, ktoré mal porozhadzované na sedadle pre spolujazdca. Ležala tam správa o zmiznutí Amandy Viksveenovej s pasovou fotku pripnutou na prednej strane, výpis jednej z Farbergových kreditiek, výpis z účtovníctva jednej z jeho firiem a prvé písomné upozornenie personálneho oddelenia Osloského policajného obvodu, aby sa viac nezaoberal prípadom Amandy Viksveenovej a ani tým, či Farberg vlani v decembri skutočne umrel.

Raskov advokát sa stretol s Tommym na recepcii. Tommy sa s ním zoznámil minulú jeseň v Ringvollskom psychiatrickom ústave. Právnikovi z Gjøviku sa podarilo docieľiť, aby Raskov prípad znovu prešetrili. Teraz vedeli, že Rask dievčatá predsa len nezabil. Či sa však Gundersenovi podarí zbaviť Raska obvinenia z vraždy dozorca, ktorej sa dopustil počas svojho úteku z nemocnice, bolo otázne.

„Som vám vďačný,“ povedal mu Tommy a podal mu ruku. Ich pohľady sa stretli a Tommy si uvedomil, že advokátovi dlhuje veľkú službu.

Keď za ním kráčal k oddeleniu, kde trávil Rask svoje dni, trochu sa mu zahmlievalo pred očami. Čelo mu zalieval pot a dlhá chodba sa mu náhle videla úzka. Papiere sa mu vyšmykli z ruky a musel sa oprieť o bielu stenu. Gundersen sa k nemu otočil a spýtavo sa naňho pozrel. Stáli pred novoosadenými bezpečnostnými oceľovými dverami. V ruke držal priepustku.

„Je vám dobre?“

„Tuším na mňa čosi lezie,“ hlesol Tommy a pokúsil sa usmiať.

Posledné, čo chcel, bolo, aby ho Rask videl v takomto stave. Už mu ukázal slabosť, keď ho požiadal o stretnutie.

3

Andersa Raska našli v miestnosti, ktorá sa končila obrovskou sklenou stenou orientovanou do oploteného dvora. Sedel na invalidnom vozíku, oblečený mal fialový sveter a cez nohy mal prehodenú vlnenú deku. Akoby sa pokúšal zakryť fakt, že je ochrnutý.

„Prišiel za tebou pán Bergmann, Anders,“ povedal Gundersen a zamieril ku Raskovi.

Tommy nespúšťal pohľad z muža, ktorý sa priznal k vraždám šiestich mladých dievčat a žien a neskôr všetko odvolal. Bol to jediný muž v Nórsku, ktorý poznal Jona-Olava Farberga dostatočne dobre na to, aby pochopil jeho činy.

Tommy sa dvakrát rozprával s Farbergovou exmanželkou Vigdis. Bola si istá, že by nikdy nič také nevykonal. Bolo to bežné. Manželky a partnerky vždy odmietali uveriť tomu, že ich muž je vrah. Vo Farbergovom prípade doslova mäsiar.

„Tommy sa iste chce so mnou porozprávať osamote,“ povedal Rask a posunul sa na vozíčku k veľkému oknu. „Všakže, Tommy?“

Tommy sa pozrel na Gundersena a ten vystrúhal grimasu. Na okamih zauvažoval a potom mlčky vyšiel z miestnosti.

Rask bol k nemu otočený chrbtom a hľadel von: na hmlu, dážď a hustnúcu tmu zahaľujúcu hrebeň svahu.

„Aspoň mám konečne výhľad, ktorý mi Arne Furuberget nechcel v Ringvolle dopriať,“ utrúsil Rask takmer pošepky. „Je škoda, že sa oň s vami nemôžem dnes večer podeliť.“

Tommy si sadol na pohovku, na ktorej predtým sedel Gundersen a papiere si položil vedľa seba. Zašuchotal nimi a Rask sa k nemu otočil.

Sňal si okuliare s rohovinovým rámom.

Tommymu napadlo, že Rask sa drží vo forme. Vyzeral takmer mladšie než on, a to napriek jedenástim rokom stráveným v Ringvollskom ústave, úteku a tomu, že ho jeden trondheimský policajt strelil do chrbta.

„Kristiane by teraz mala tridsaťdva rokov,“ poznamenal a hľadel kamsi za Tommyho.

Tommy na to nereagoval. Kristiane Thorstensenová už nebola vyše šesťnásť rokov nažive, na jej záchranu bolo neskoro. Ale možno nebolo ešte neskoro pre iné dievča, azda by jej mohol pomôcť, aby sa raz dožila tridsiatych druhých narodenín.

Vzal do ruky zložku k prípadu Amandinho zmiznutia.

„Nebudem vás vodiť za nos,“ povedal Tommy. „Dôvod, pre ktorý som prišiel, je toto dievča.“

Vstal, podal Andersovi Raskovi zakladač a sadol si naspäť na pohovku.

„Má ju Jon-Olav Farberg.“

Rask sa nehýbal, ešte stále stískal v ruke okuliare a nič nenaznačovalo, že by sa chystal nahliadnuť do zložky.

Na stole ležali rozčítané noviny Aftenposten. Zahraničné spravodajstvo. Tommy sa na ne zahľadel, no nedokázal prečítať text, lebo v miestnosti bolo zlé svetlo a noviny navyše ležali dole hlavou. Jediné, čo zaregistroval, bolo, že noviny boli spreď niekoľkých dní.

„Jon-Olav je mŕtvy,“ namietol Rask. „Predpokladám, že ste boli na pohrebe. Veď policajti pohreby milujú.“

Tommy si veľavravne odfrkol. Od Vianoc už uplynuli vyše štyri mesiace a výsledky vzoriek DNA odobratých zo spaľovacej pece v Nydalene ešte stále nemali. Mal silné podozrenie, že na správe z Tuzlaského inštitútu sedí prokurátor Svein Finneland. Vylúčené, aby to trvalo tak dlho. Všetkým by vyhovovalo, keby bol Jon-Olav Farberg skutočne mŕtvy.

„Prezradím vám niečo, čo nevie nik iný,“ povedal Tommy a napadlo mu, že hlbšie už azda klesnúť nemôže: spolieha sa na muža, ako je Anders Rask.

„Jon-Olav Farberg bol pred Vianocami v Lillehammeri. Všetci ostatní si mysleli, že je mŕtvy, a on sa zrazu vynoril v Suttetstade. S dodávkou. Čo si myslíte, že v tej dodávke bolo, Anders?“

Rask sa tváril, akoby to naňho nespravilo žiaden dojem. Založil si okuliare a zobral do rúk papiere, ktoré mu Tommy podal.

„Pekné dievča,“ poznamenal. „Naozaj pekné, nezdá sa vám? Ako vyzerá podľa vás bez šiat, Tommy? Malé, pevné prsia – dievčatá v tom veku ich také mávajú. Drobné a citlivé.“ Pousmial sa.

Tommymu napadlo, že by bol celkom rád na mieste toho policajta, ktorý ho strelil do chrbtice. Ak by sa však dal vyprovokovať, celá návšteva by vyšla navnicoč.

„Možno preto Jon-Olav Amandu uniesol,“ povedal Rask. „Lebo ho pokúšala, ako môže človeka pokúšať len trinásťročné dievča. Sú v tom veku také šialene lahodné, tomu by ste ani neverili. Videli ste niekedy ohanbie trinásťročného dievčaťa, Tommy?“ Anders Rask sa neovládal a uškrnul sa ako dajaký dospievajúci chlapec. „Prečo mi neodpovedáte?“ pokračoval. „Vravím vám, sú ako najkrajšie púčky. A verte mi, keď potom budete spať s dospelou ženou, už nikdy to nebude ako predtým.“

„Dúfam, že si nemyslíte, že sa dám vyprovokovať?“ povedal Tommy. „A... ani som nevedel o tom, že ste niekedy spali aj s dospelou ženou. Máte plnú hubu rečí, ale vlastne ste len ublížený chlapec, však? Mama vás asi nemala dostatočne rada, však? To je váš problém?“

Rask sklopil pohľad. Na okamih sa mu takmer zaleskli oči.

„Pohovorme si teda o Jonovi-Olavovi Farbergovi,“ navrhol Tommy. Voľakedajší učiteľ sňal kancelársku sponu a pozrel sa na fotku.

„Som presvedčený, že mal dôvod na to, aby uniesol práve Amandu, Anders.“

Rask rezignovane vydýchol.

„A myslím si, že vy viete, aký.“